

چکیده

ادبیات فارسی لبریز از متن‌هایی است که از دوره‌های مختلف به دست ما رسیده است. با استفاده از این ادبیات و متون می‌توان به بسیاری از خرده فرهنگ‌ها، آیین‌ها، آداب و رسوم، نمادها و رازهای تاریخ بشری پی برد. عددها در زندگی و باور مردم نقش مهمی دارند بعضی از عددها مقدس و بعضی دیگر به عنوان عدد نحس به حساب می‌آیند. عدد سه از آن دسته عددهاست که به عنوان عدد مقدس شمرده می‌شود. تاریخ بیهقی از متونی است که در دوره غزنویان به نگارش درآمده و نویسنده‌اش، ابوالفضل بیهقی، از نویسندگانی است که در امانتداری بیش از دیگر نویسندگان شهرت دارد. در این اثر، اعداد بسیاری آمده‌اند که ریاضی‌وار هستند یعنی منظور از عدد یک نماد ریاضی است و تعدادی نیز هستند که کمتر قصدشان بیان ریاضی و کمیت است. یکی از این اعداد عدد سه می‌باشد. پرسش این است که عدد سه در تاریخ بیهقی چه کارکردهایی دارد و برای بیان چه اموری به کار رفته است. نتیجه بدست آمده نشان می‌دهد در این کتاب عدد سه در بیشتر موارد، عدد کمی ریاضی نیست بلکه یک عدد نمادین است. این عدد برای بیان یک رسم اجتماعی یا درباری به کار رفته است. مانند سه روز عزاداری اولیه، سه بار بوسه زدن بر زمین و دستان سلطان، تایید و اجرای فرمان بعد از سه روز، سه خلعت و قبا دادن و ...

کلید واژه‌ها: نماد، ادبیات فارسی، تاریخ بیهقی، اعداد و عدد سه